

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6064/2567

นางสาว ณ. โจทก์ นาง ศ. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 32, ป.พ.พ. มาตรา 34, ป.พ.พ. มาตรา 1463

ย่อ / หลักกฎหมาย

ป.พ.พ. มาตรา 34 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "คนเสมือนไร้ความสามารถนั้น ต้องได้รับความยินยอมของผู้พิทักษ์ก่อนแล้วจึงจะทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ได้... ฯลฯ ..." จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถนั้น มีความสามารถที่จะทำนิติกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในมาตรา 34 วรรคหนึ่ง ได้เอง โดยมีต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ เพราะเป็นเพียงผู้หย่อนความสามารถเฉพาะการทำนิติกรรมต่าง ๆ ซึ่งระบุว่าจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อนเท่านั้น จึงจะมีความสามารถทำได้ เมื่อศาลสั่งให้ ส. เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถและให้อยู่ความพิทักษ์ของจำเลย แม้ผู้พิทักษ์จะมีใช่เป็นผู้แทนของคนเสมือนไร้ความสามารถ ดังเช่นในกรณีของคนไร้ความสามารถที่ต้องให้ผู้อนุบาลกระทำการแทนก็ตาม แต่การที่ ส. เป็นผู้ป่วยติดเตียงย่อมไม่สามารถไปจัดการเงินในบัญชีเงินฝากดังกล่าวได้ด้วยตนเอง ย่อมเป็นหน้าที่ของจำเลยในฐานะเป็นผู้พิทักษ์ตามคำสั่งศาลต้องดำเนินการ การเปลี่ยนเงื่อนไขการเบิกเงินในบัญชีของ ส. เป็นการจัดการทรัพย์สินทั่วไปเพื่อนำเงินมาใช้ในการดูแลรักษาพยาบาล ส. แม้โจทก์เป็นบุตรมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบิดาก็ตาม แต่ก็ได้เป็นผู้พิทักษ์ตามคำสั่งศาลจึงไม่มีอำนาจจัดการการทำนิติกรรมของ ส. หาก ส. อยู่ในการดูแลของโจทก์ที่จังหวัดระยอง อาจเกิดความไม่สะดวกหรือมีข้อขัดข้องที่จำเลยจะจัดการเรื่องต่าง ๆ ตามหน้าที่ของผู้พิทักษ์ ประกอบกับโจทก์และสามีโจทก์ต่างมีภาระหน้าที่จากการประกอบอาชีพและเลี้ยงดูบุตร โจทก์จึงมิได้ดูแล ส. บิดาโจทก์ด้วยตนเอง แต่นำเงินที่ถอนจากบัญชีเงินฝากของ ส. ไปว่าจ้างบุคคลอื่นให้มาดูแล ต่างกับจำเลยที่เป็นภริยาอยู่ดูแลกันมาตลอดนานร่วม 20 ปี และไม่ได้ประกอบอาชีพที่ต้องทำเป็นประจำ ย่อมมีเวลาดูแล ส. ได้อย่างใกล้ชิด อันจะเป็นประโยชน์กับ ส. ยิ่งกว่า ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้โจทก์ส่งมอบตัว ส. ให้อยู่ในความพิทักษ์ของจำเลย จึงมิได้เป็นการขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใด

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้มีคำสั่งเพิกถอนจำเลยจากการเป็นผู้พิทักษ์ของนายสมชายหรือชูเดช และตั้งโจทก์เป็นผู้พิทักษ์ของนายสมชายหรือชูเดช จำเลยให้การและฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องและบังคับโจทก์ส่งมอบตัวนายสมชายหรือชูเดช คนเสมือนไร้ความสามารถให้แก่จำเลยซึ่งเป็นผู้พิทักษ์ได้ดูแล กับให้โจทก์ชดเชยเงิน 150,000 บาท ให้แก่นายสมชายหรือชูเดชด้วย โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องแย้ง ระหว่างพิจารณา เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2564 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้งของจำเลย วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับคำให้การแก้ฟ้องแย้งของโจทก์ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565 ศาลชั้นต้นตรวจสำนวนแล้วเห็นว่า กรณีไม่มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่าโจทก์กระทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของคนเสมือนไร้ความสามารถหรือไม่ หากจำเลยเห็นว่าโจทก์กระทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของคนเสมือนไร้ความสามารถ จำเลยต้องไปฟ้องเป็นคดีใหม่ต่างหาก จำเลยจึงไม่มีอำนาจฟ้องแย้ง และมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิมเฉพาะที่รับ

ฟ้องแย้งของจำเลย เป็นไม่รับฟ้องแย้ง กับเพิกถอนคำสั่งเดิมที่รับคำให้การแก้ฟ้องแย้งของโจทก์ เป็นไม่รับคำให้การแก้ฟ้องแย้งของโจทก์ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์ส่งมอบตัวนายสมชายหรือชูเดช คนเสมือนไร้ความสามารถให้แก่จำเลยภายใน 30 วัน เพื่อให้จำเลยดูแลรักษาและปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิทักษ์ตามกฎหมาย ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายืน คืบค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้งในศาลชั้นต้น 800 บาท แก่จำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันในชั้นฎีกาฟังยุติได้ว่า โจทก์เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของนายสมชายหรือชูเดช กับนางนิอรหรือทักษพร บิดามารดาโจทก์จดทะเบียนหย่ากัน ต่อมานายสมชายหรือชูเดชจดทะเบียนสมรสกับจำเลยเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2544 และอยู่กินฉันสามีภริยากันที่บ้านเลขที่ 261 วันที่ 13 ธันวาคม 2563 นายสมชายหรือชูเดชและจำเลยไปหาโจทก์ที่จังหวัดระยอง นายสมชายหรือชูเดชป่วยกะทันหันด้วยโรคหลอดเลือดในสมองตีบต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจังหวัดระยองประมาณ 1 เดือน แต่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้เป็นผู้ป่วยติดเตียง วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564 จำเลยยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งว่านายสมชายหรือชูเดชเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่านายสมชายหรือชูเดชเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ และให้อยู่ในความพิทักษ์ของจำเลย โจทก์ขอออกบัตรประจำตัวคนพิการ ประเภทความพิการ 3 แก่นายสมชายหรือชูเดช จำเลยรับนายสมชายหรือชูเดชไปรักษาตัวต่อที่จังหวัดสุรินทร์ไม่ได้ เพราะแพทย์มีความเห็นว่าการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยโรคหลอดเลือดในสมองตีบในระยะทางที่ไกลอาจเป็นอันตรายต่อผู้ป่วย และมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างรุนแรง โจทก์นำบัตรเอทีเอ็มกดถอนเงินจากบัญชีเงินฝากของนายสมชายหรือชูเดช รวม 3 ครั้ง เป็นเงิน 150,000 บาท แล้วนำค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่โจทก์ชำระไปแล้ว ค่าว่าจ้างทนายความ 2 ครั้ง รวม 60,000 บาท ค่าว่าจ้างบุคคลอื่นมาดูแลนายสมชายหรือชูเดชมาหักกับเงินที่โจทก์ถอนจากบัญชีเงินฝากของนายสมชายหรือชูเดช มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ประการแรกว่า มีเหตุให้เพิกถอนจำเลยจากการเป็นผู้พิทักษ์ของนายสมชายหรือชูเดช คนเสมือนไร้ความสามารถหรือไม่ เห็นว่า จำเลยเป็นภริยาชอบด้วยกฎหมายของนายสมชายหรือชูเดชย่อมมีอำนาจร้องขอต่อศาลสั่งให้นายสมชายหรือชูเดชเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 32 โดยไม่ต้องแจ้งหรือได้รับความยินยอมจากโจทก์ซึ่งเป็นบุตรแต่อย่างใด และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 34 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "คนเสมือนไร้ความสามารถนั้นต้องได้รับความยินยอมของผู้พิทักษ์ก่อนแล้วจึงจะทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ได้... ฯลฯ..." จากบทบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถนั้น มีความสามารถที่จะทำนิติกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในมาตรา 34 วรรคหนึ่ง ได้เอง โดยมีต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ เพราะเป็นเพียงผู้หย่อนความสามารถเฉพาะการทำนิติกรรมต่าง ๆ ซึ่งระบุว่าต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อนเท่านั้น จึงจะมีความสามารถทำได้ เมื่อศาลสั่งให้นายสมชายหรือชูเดชเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ และให้อยู่ในความพิทักษ์ของจำเลย แม้ผู้พิทักษ์จะมีใช่เป็นตัวแทนของคนเสมือนไร้ความสามารถ ดังเช่นในกรณีของคนไร้ความสามารถที่ต้องให้ผู้อนุบาลกระทำการแทนก็ตาม แต่การที่นายสมชายหรือชูเดชเป็นผู้ป่วยติดเตียงย่อมไม่สามารถไปจัดการเงินในบัญชีเงินฝากดังกล่าวได้ด้วยตนเอง ย่อมเป็นหน้าที่ของจำเลยในฐานะเป็นผู้พิทักษ์ตามคำสั่งศาลต้องดำเนินการ การเปลี่ยนเงื่อนไขการเบิกเงินในบัญชีเงินฝากของนายสม

ชายหรือชู้เคยเป็นการจัดการทรัพย์สินทั่วไปเพื่อนำเงินมาใช้ในการดูแลรักษาพยาบาลนายสมชายหรือชู้เคย ซึ่งต่างกับโจทก์ที่ถอนเงินออกจากบัญชีเงินฝากของนายสมชายหรือชู้เคยเป็นเงิน 150,000 บาท คงเหลือเงินในบัญชีเพียง 18,328.42 บาท และศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษวินิจฉัยไว้แล้วว่า การกระทำของโจทก์ดังกล่าวมิชอบด้วยกฎหมาย เพราะเงินในบัญชีเงินฝากดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่นายสมชายหรือชู้เคยได้มาระหว่างสมรสจึงเป็นสินสมรสที่จำเลยมีสิทธิอยู่กึ่งหนึ่ง ซึ่งโจทก์มิได้ฎีกาในประเด็นดังกล่าว จำเลยจึงอาจมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนเงื่อนไขการเบิกเงินในบัญชีเงินฝากของนายสมชายหรือชู้เคย ตามพฤติการณ์ของจำเลยดังที่โจทก์ฎีกามาจึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังว่าเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจ และไม่เหมาะสมเป็นผู้พิทักษ์ กรณีไม่มีเหตุเพิกถอนจำเลยจากการเป็นผู้พิทักษ์ของนายสมชายหรือชู้เคย คนเสมือนไร้ความสามารถตามที่โจทก์ฎีกา ฎีกาข้อนี้ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ประการต่อไปว่า โจทก์ต้องส่งตัวนายสมชายหรือชู้เคย คนเสมือนไร้ความสามารถให้จำเลยในฐานะผู้พิทักษ์หรือไม่ เห็นว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1463 บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ศาลสั่งให้สามีหรือภริยาเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ภริยาหรือสามีย่อมเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ แต่เมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรืออัยการร้องขอและถ้ามีเหตุสำคัญ ศาลจะตั้งผู้อื่นเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ก็ได้ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้ความสำคัญแก่คู่สมรสซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ร่วมกับคนเสมือนไร้ความสามารถมาอย่างใกล้ชิด สามีภริยาต่างมีหน้าที่ต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถ กฎหมายจึงกำหนดให้สามีหรือภริยาเป็นผู้พิทักษ์ของคู่สมรสของตนที่ศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถก่อนบุคคลอื่น ประกอบกับคนเสมือนไร้ความสามารถเป็นผู้หย่อนความสามารถเฉพาะการทำนิติกรรม 11 ประการ ดังที่มาตรา 34 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อน จึงจะกระทำได้ และยังมีกรณีที่คนเสมือนไร้ความสามารถจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ตามมาตรา 34 วรรคสองอีกด้วย นอกจากนั้นหากคนเสมือนไร้ความสามารถไม่สามารถจะทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่กล่าวมา ในมาตรา 34 วรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้ด้วยตนเอง เพราะเหตุมีกายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ศาลจะสั่งให้ผู้พิทักษ์เป็นผู้มีอำนาจกระทำการนั้นแทนคนเสมือนไร้ความสามารถก็ได้ ฉะนั้นการให้คนเสมือนไร้ความสามารถอยู่ในความพิทักษ์ตามมาตรา 32 วรรคสอง มิใช่การควบคุมดูแลหรือใช้อำนาจปกครองคนเสมือนไร้ความสามารถตามที่โจทก์ฎีกา แต่ผู้พิทักษ์ต้องดูแลรักษาพยาบาลรักษาผลประโยชน์ ระมัดระวังมิให้จัดการทรัพย์สินไปในทางเสื่อมเสีย แม้โจทก์เป็นบุตรมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบิดาก็ตาม แต่ก็ไม่ได้เป็นผู้พิทักษ์ตามคำสั่งศาล จึงไม่มีอำนาจจัดการการดำเนินนิติกรรมของนายสมชายหรือชู้เคย หากนายสมชายหรือชู้เคยอยู่ในการดูแลของโจทก์ที่จังหวัดระยอง อาจเกิดความไม่สะดวกหรือมีข้อขัดข้องที่จำเลยจะจัดการเรื่องต่าง ๆ ตามหน้าที่ของผู้พิทักษ์ ประกอบกับโจทก์และสามีโจทก์ต่างมีภาระหน้าที่จากการประกอบอาชีพและเลี้ยงดูบุตร โจทก์จึงมิได้ดูแลนายสมชายหรือชู้เคย บิดาโจทก์ด้วยตนเอง แต่นำเงินที่ถอนจากบัญชีเงินฝากของนายสมชายหรือชู้เคยไปว่าจ้างบุคคลอื่นให้มาดูแลนับตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2564 จนถึงเดือนเมษายน 2565 ซึ่งต่างกับจำเลยที่เป็นภริยาอยู่ดูแลกันมาตลอดนาน รวม 20 ปี และไม่ได้ประกอบอาชีพที่ต้องทำเป็นประจำ ย่อมมีเวลาดูแลนายสมชายหรือชู้เคยได้อย่างใกล้ชิด อันจะเป็นประโยชน์แก่นายสมชายหรือชู้เคยยิ่งกว่า ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้โจทก์ส่งมอบตัวนายสมชายหรือชู้เคย คนเสมือนไร้ความสามารถให้อยู่ในความพิทักษ์ของจำเลย จึงมิได้เป็นการขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใด การที่โจทก์ต้องส่งตัวนายสมชายหรือชู้เคย

เป็นไปเพื่อให้จำเลยดูแลรักษาพยาบาลและปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิทักษ์ตามคำสั่งศาลได้อย่างเต็มที่ และเป็นประโยชน์แก่คนเสมือนไร้ความสามารถอย่างสูงสุด ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาข้อนี้ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

พิศิษฐ์ สุดลาภา · อภิรดี โพธิ์พร้อม · นพพร โพธิ์รังสียากร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/6064/2567>